

ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP THÚC ĐẨY ÁP DỤNG MÔ HÌNH TỔ CHỨC QUẢN LÝ VÀ TIẾP THỊ THỂ THAO CHUYÊN NGHIỆP TẠI VIỆT NAM

PROPOSAL SOLUTION TO PROMOTE THE APPLICATION OF PROFESSIONAL SPORTS MANAGEMENT AND MARKETING MODEL IN VIETNAM

TÓM TẮT: Bằng các phương pháp định tính và định lượng nghiên cứu đã đề xuất được 04 nhóm giải pháp với 19 giải pháp nhằm góp phần thúc đẩy áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam bao gồm: (1) Nhóm giải pháp đổi mới cơ chế, chính sách, xây dựng định hướng áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 03 giải pháp; (2) Nhóm giải pháp xây dựng môi trường áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 05 giải pháp; (3) Nhóm giải pháp xây dựng đội ngũ nhân lực thực hiện công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 05 giải pháp và (4) Nhóm giải pháp huy động nguồn lực xã hội tham gia áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 06 giải pháp.

TỪ KHÓA: Đề xuất, giải pháp, áp dụng, thể thao chuyên nghiệp, tiếp thị thể thao, mô hình

ABSTRACT: Using qualitative and quantitative methods, the research has proposed 04 groups of solutions with 19 solutions to contribute to promoting the application of professional sports management and marketing organization models in Vietnam including: (1) The group of solutions to innovate mechanisms and policies, build orientations to apply professional sports management and marketing organization models includes 03 solutions; (2) The group of solutions to build an environment applying the professional sports management and marketing organization model includes 05 solutions; (3) Solution group for building a human resources team to carry out professional sports management and marketing includes 05 solutions and (4) Solution group for mobilizing social resources to participate in applying the organizational model Professional sports management and marketing includes 06 solutions.

KEYWORDS: Proposal, solution, application, professional sports, sports marketing, model.

NGUYỄN HOÀNG MINH THUẬN

Trường Đại học Sư phạm TDTT TP.HCM

NGUYỄN THỊ THUY LINH

Trường Đại học Văn Lang

NGUYỄN THANH BÌNH

NGUYỄN THANH TÚ

Trường Đại học TDTT TP.HCM

NGUYỄN HOÀNG MINH THUẬN

Ho Chi Minh City University of

Physical Education and Sport

NGUYỄN THỊ THUY LINH

Van Lang University

NGUYỄN THANH BÌNH

NGUYỄN THANH TÚ

University of Sport Ho Chi Minh City

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trên cơ sở thực tiễn và các định hướng của Đảng và Nhà nước về phát triển thể thao chuyên nghiệp và sự cần thiết của việc tiến hành các nghiên cứu xây dựng các định hướng cho thể thao chuyên nghiệp, đặc biệt là việc đề xuất áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị cho các môn thể thao chuyên ở nước ta. Nghiên cứu xây dựng mô hình và các giải pháp áp dụng mô hình tổ chức

quản lý và tiếp thị cho thể thao chuyên nghiệp ở Việt Nam sẽ góp phần đổi mới phương thức quản lý thể dục thể thao nói chung, thể thao chuyên nghiệp nói riêng; giải quyết những vấn đề thực tiễn trong phát triển thể thao chuyên nghiệp ở Việt Nam trong thời gian tới. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm đề xuất các giải pháp đảm bảo cơ sở khoa học khách quan và độ tin cậy góp phần thúc đẩy áp dụng mô hình tổ chức quản

lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam.

Phương pháp nghiên cứu:

Quá trình nghiên cứu sử dụng các phương pháp sau: Phương pháp đọc, phân tích và tổng hợp tài liệu; Phương pháp điều tra xã hội học và phương pháp toán học thống kê.

Khách thể nghiên cứu:

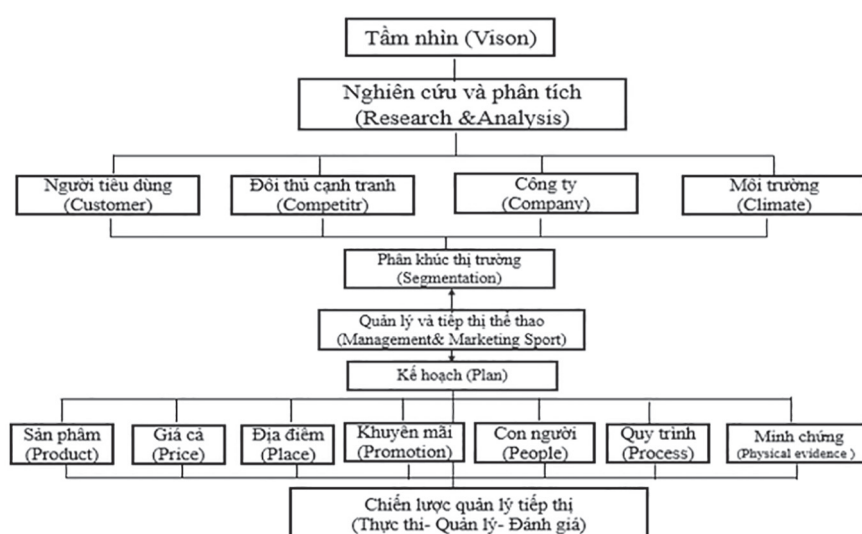
Nghiên cứu tiến hành khảo sát 40 người (chuyên gia, cán bộ quản lý tại các đơn vị TDTT, các CLB thể thao, các nhà khoa học TDTT, các nhà quản lý tại các doanh nghiệp liên quan đến TDTT, thể thao chuyên nghiệp) để đánh giá tính cấp thiết và tính khả thi của các giải pháp góp phần thúc đẩy áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam.

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở để xuất giải pháp thúc đẩy áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam

Qua kết quả hệ thống hoá cơ sở lý luận, căn cứ khoa học, cơ sở thực tiễn đánh giá thực trạng công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp; kết quả xây dựng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam. Nhóm tác giả đã đề xuất được mô hình quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam gồm các thành phần liên kết và tương hỗ chặt chẽ với nhau, được mô tả cụ thể tại hình 1.

Từ kết quả mô hình đã xây dựng, nhóm nghiên cứu tiến hành đề xuất các giải pháp góp phần thúc đẩy việc áp dụng mô

HÌNH 1: MÔ HÌNH QUẢN LÝ VÀ TIẾP THỊ THỂ THAO CHUYÊN NGHIỆP TẠI VIỆT NAM

hình vào thực tiễn góp phần phát triển thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam. Qua nghiên cứu đã tổng hợp và lựa chọn được 04 nhóm giải pháp với 19 giải pháp cụ thể được trình bày chi tiết trong bảng 1.

Sau khi xây dựng được hệ thống giải pháp như trên, nghiên cứu tiến hành xây dựng phiếu phỏng vấn các chuyên gia về tính cấp thiết và tính khả thi của các giải pháp theo thang đo Likert - 5 mức độ như sau.

- Thang đo Likert đánh giá tính cấp thiết của các giải pháp bao gồm:

- [1]: Không cấp thiết;
- [2]: Ít cấp thiết;
- [3]: Bình thường/Phân vân;
- [4]: Cấp thiết;
- [5]: Rất cấp thiết

- Thang đo Likert đánh giá tính khả thi của các giải pháp bao gồm:

- [1]: Rất không khả thi;
- [2]: Không khả thi;
- [3]: Bình thường/Phân vân;
- [4]: Khả thi;
- [5]: Rất khả thi

Quy ước để lựa chọn các giải pháp trong nghiên cứu: Các giải

pháp chỉ được chọn khi có giá trị trung bình qua phỏng vấn đều lớn hơn 3.41 theo đánh giá của các chuyên gia về tính cấp thiết và tính khả thi của các giải pháp.

2.2. Kết quả kiểm chứng tính cấp thiết và tính khả thi của các giải pháp

2.2.1. Kết quả đánh giá các giải pháp trong nhóm giải pháp đổi mới cơ chế, chính sách, xây dựng định hướng áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp

Qua thống kê cho thấy 03 giải pháp trong nhóm này đều được đánh giá ở mức “Cấp thiết” và “Khả thi” trở lên. Trong đó về mức độ cấp thiết, giải pháp được các chuyên gia thống nhất và đánh giá cao nhất là “Đẩy mạnh việc tổ chức chỉ đạo công tác phối hợp theo sự phân cấp với những nhiệm vụ cụ thể, trách nhiệm rõ ràng cho các đơn vị, tổ chức liên quan trong việc tổ chức áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp. (GP1)”.

Đối với mức độ khả thi giải pháp được các chuyên gia thống

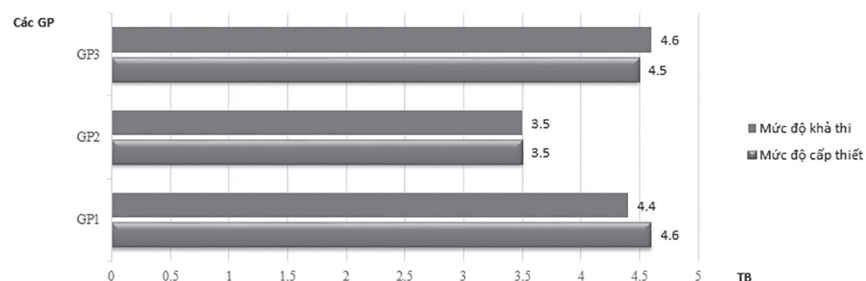
BẢNG 1: KẾT QUẢ TỔNG HỢP VÀ LỰA CHỌN BƯỚC ĐẦU CÁC GIẢI PHÁP

TT	NỘI DUNG	MÃ HÓA
I	Nhóm giải pháp đổi mới cơ chế, chính sách, xây dựng định hướng áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp	
1	Đẩy mạnh việc tổ chức chỉ đạo công tác phối hợp theo sự phân cấp với những nhiệm vụ cụ thể, trách nhiệm rõ ràng cho các đơn vị, tổ chức liên quan trong việc tổ chức áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp.	GP1
2	Hoàn thiện môi trường pháp lý, cơ chế chính sách trong việc thành lập áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại các đơn vị (các đơn vị sự nghiệp thể thao, các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao, CLB thể thao chuyên nghiệp, các công ty và các tổ chức có liên quan khác,...).	GP2
3	Xây dựng định hướng phát triển, lộ trình áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại các đơn vị (các đơn vị sự nghiệp thể thao, các CLB thể thao, các tập đoàn, công ty, doanh nghiệp, tư nhân và các tổ chức có liên quan khác,...) với sự phân cấp nhiệm vụ cụ thể, trách nhiệm rõ ràng phù hợp với điều kiện thực tiễn phát triển thể thao chuyên nghiệp.	GP3
II	Nhóm giải pháp xây dựng môi trường áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp	
4	Xây dựng kế hoạch, lộ trình phát triển các môn thể thao thành tích cao có điều kiện sang hoạt động theo cơ chế chuyên nghiệp. Khuyến khích tổ chức, cá nhân thành lập câu lạc bộ thể thao chuyên nghiệp, đào tạo, huấn luyện và tổ chức thi đấu thể thao chuyên nghiệp	GP4
5	Hoàn thiện thể chế, chính sách trong việc thành lập tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp thông qua các quy chế, cơ chế chỉ đạo, phối hợp, hỗ trợ giữa các cấp quản lý theo hệ thống quản lý nhà nước (Cục TDTT, các Trung tâm Huấn luyện thể thao, các Sở TDTT địa phương, các ngành,...) và hệ thống quản lý xã hội (Ủy ban Olympic Quốc gia, các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao Quốc gia và địa phương,...)	GP5
6	Xây dựng lộ trình thực hiện giao cho các đơn vị (các đơn vị sự nghiệp, các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao, CLB thể thao chuyên nghiệp, các công ty và các tổ chức có liên quan khác,...) thành lập các tổ chức áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp phù hợp với điều kiện thực tế.	GP6
7	Xây dựng và áp dụng các cơ chế phối hợp giữa các cơ quan quản lý Nhà nước với các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao các môn thể thao chuyên nghiệp thông qua việc giao kế hoạch thực hiện các hoạt động tác nghiệp chuyên môn từng bước chuyên nghiệp hóa công tác tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp.	GP7
8	Bổ sung hoàn thiện các quy định về hoạt động thể thao chuyên nghiệp, quản lý, chuyển nhượng vận động viên, huấn luyện viên thể thao chuyên nghiệp; các quy định về bản quyền, sở hữu và khai thác giải thể thao chuyên nghiệp phù hợp.	GP8
III	Nhóm giải pháp xây dựng đội ngũ nhân lực thực hiện công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp	
9	Xây dựng định hướng chiến lược để phát triển nguồn nhân lực trong lĩnh vực quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp ngắn hạn và dài hạn	GP9
10	Tổ chức các chương trình đào tạo nâng cao cho các đối tượng đã và đang hoạt động quản lý trong lĩnh vực quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp	GP10
11	Phối hợp định hướng đào tạo với các đơn vị đào tạo chuyên ngành cung cấp nguồn nhân lực thực hiện công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp	GP11
12	Liên kết và xây dựng mối quan hệ với các tổ chức quản lý tiếp thị thể thao chuyên nghiệp ở các nước phát triển nhằm học hỏi, trao đổi kinh nghiệm về đào tạo, phát triển nguồn nhân lực áp dụng vào tình hình thực tiễn cho đội tuyển bóng đá nam quốc gia Việt Nam	GP12
13	Xây dựng đội ngũ chuyên gia nghiên cứu văn bản, pháp lý cho việc áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp	GP13
IV	Nhóm giải pháp huy động nguồn lực xã hội tham gia áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp	
14	Phát triển các môn thể thao chuyên nghiệp theo xu hướng xã hội đầu tư nhà nước hỗ trợ. Khuyến khích các doanh nghiệp, tổ chức kinh tế tham gia thành lập hoặc hỗ trợ thành lập các CLB thể thao chuyên nghiệp theo quy định.	GP14
15	Đẩy mạnh việc chuyển giao cho các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao, các tổ chức kinh tế đầu tư chính với sự hỗ trợ của với nhà nước trong tổ chức thực hiện công tác quản lý và tiếp thị cho các môn thể thao chuyên nghiệp.	GP15
16	Các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao, CLB thể thao chuyên nghiệp xây dựng kế hoạch áp dụng mô hình quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp phù hợp với điều kiện thực tiễn tại đơn vị.	GP16
17	Khuyến khích và mạnh dạn giao cho các địa phương, các đơn vị có đủ năng lực thực hiện công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp phù hợp với điều kiện thực tiễn tại đơn vị.	GP17
18	Phát triển hệ thống Liên đoàn, Hiệp hội thể thao; củng cố, nâng cao chất lượng, phát huy vai trò tích cực của hệ thống Liên đoàn, Hiệp hội thể thao trong việc áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp.	GP18
19	Đẩy mạnh công tác xã hội hóa, tăng cường huy động và tạo điều kiện thuận lợi để các tổ chức, cá nhân tham gia đầu tư, thành lập các tổ chức thực hiện công tác quản lý và tiếp thị cho các môn thể thao chuyên nghiệp.	GP19

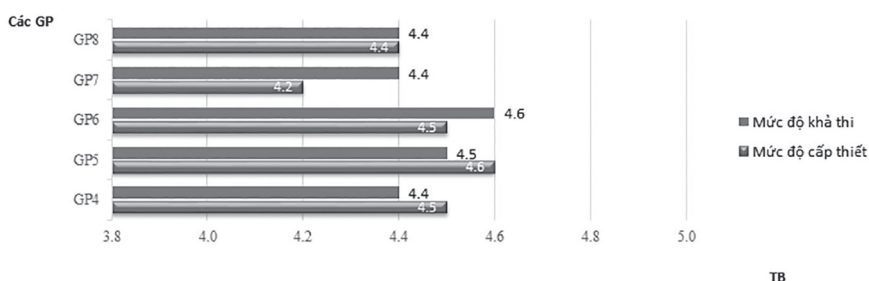
nhất và đánh giá cao nhất là “Xây dựng định hướng phát triển, lộ trình áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại các đơn vị (các đơn vị sự nghiệp thể thao, các CLB thể thao, các tập đoàn, công ty, doanh nghiệp, tư nhân và các tổ chức có liên khác,...) với sự phân cấp nhiệm vụ cụ thể, trách nhiệm rõ ràng phù hợp với điều kiện thực tiễn phát triển thể thao chuyên nghiệp (GP3)”. Kết quả thống kê chi tiết được trình bày trong biểu đồ 1.

2.2.2. Kết quả đánh giá các giải pháp trong nhóm giải pháp xây dựng môi trường áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp

Qua thống kê cho thấy 05 giải pháp trong nhóm này đều được đánh giá ở mức “Cấp thiết” và “Khả thi” trở lên. Trong đó về mức độ cấp thiết, giải pháp được các chuyên gia thống nhất và đánh giá cao nhất là “Hoàn thiện thể chế, chính sách trong việc thành lập tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp thông qua các quy chế, cơ chế chỉ đạo, phối hợp, hỗ trợ giữa các cấp quản lý theo hệ thống quản lý nhà nước (Cục TDTT, các Trung tâm Huấn luyện thể thao, các Sở TDTT địa phương, các ngành,...) và hệ thống quản lý xã hội (Ủy ban Olympic Quốc gia, các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao Quốc gia và địa phương,...) (GP5)”. Đối với mức độ khả thi giải pháp được các chuyên gia thống nhất và đánh giá cao nhất là “Xây dựng lộ trình thực hiện giao cho các đơn vị (các đơn vị sự nghiệp,

BIỂU ĐỒ 1: KẾT QUẢ ĐÁNH GIÁ VỀ MỨC ĐỘ KHẢ THI VÀ MỨC ĐỘ QUAN TRỌNG CỦA TỪNG GIẢI PHÁP TRONG NHÓM GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI CƠ CHẾ, CHÍNH SÁCH, XÂY DỰNG ĐỊNH HƯỚNG ÁP DỤNG MÔ HÌNH TỔ CHỨC QUẢN LÝ VÀ TIẾP THỊ THỂ THAO CHUYÊN NGHIỆP

BIỂU ĐỒ 2: KẾT QUẢ ĐÁNH GIÁ VỀ MỨC ĐỘ KHẢ THI VÀ MỨC ĐỘ QUAN TRỌNG CỦA TỪNG GIẢI PHÁP TRONG NHÓM GIẢI PHÁP XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG ÁP DỤNG MÔ HÌNH TỔ CHỨC QUẢN LÝ VÀ TIẾP THỊ THỂ THAO CHUYÊN NGHIỆP

các Liên đoàn, Hiệp hội thể thao, CLB thể thao chuyên nghiệp, các công ty và các tổ chức có liên quan khác,...) thành lập các tổ chức áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp phù hợp với điều kiện thực tế (GP6)”. Kết quả thống kê chi tiết được trình bày trong biểu đồ 2.

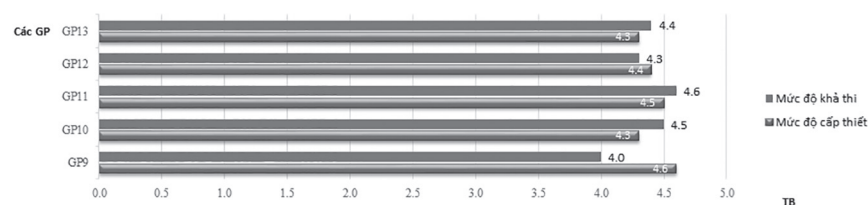
2.2.3. Kết quả đánh giá các giải pháp trong nhóm giải pháp xây dựng đội ngũ nhân lực thực hiện công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp

Qua thống kê cho thấy 05 giải pháp trong nhóm này đều được đánh giá ở mức “Cấp thiết” và “Khả thi” trở lên. Trong đó về mức độ cấp thiết, giải pháp được các chuyên gia thống nhất và đánh giá cao nhất là “Xây dựng định hướng chiến lược để phát triển nguồn nhân lực trong lĩnh vực quản lý và tiếp thị thể

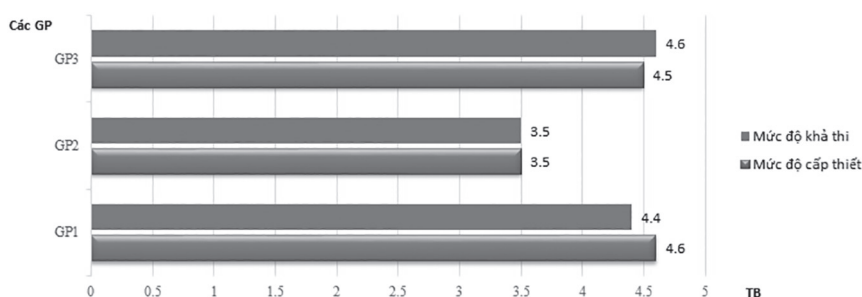
thao chuyên nghiệp ngắn hạn và dài hạn (GP9)”. Đối với mức độ khả thi giải pháp được các chuyên gia thống nhất và đánh giá cao nhất là “Phối hợp định hướng đào tạo với các đơn vị đào tạo chuyên ngành cung cấp nguồn nhân lực thực hiện công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp (GP11)”. Kết quả thống kê chi tiết được trình bày trong biểu đồ 3.

2.2.4. Kết quả đánh giá các giải pháp trong nhóm giải pháp huy động nguồn lực xã hội tham gia áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp

Qua thống kê cho thấy 06 giải pháp trong nhóm này đều được đánh giá ở mức “Cấp thiết” và “Khả thi” trở lên. Trong đó về mức độ cấp thiết, giải pháp được các chuyên gia thống nhất và đánh giá cao nhất là “Phát triển các môn thể thao chuyên

BIỂU ĐỒ 3: KẾT QUẢ ĐÁNH GIÁ VỀ MỨC ĐỘ KHẢ THI VÀ MỨC ĐỘ QUAN TRỌNG CỦA TỪNG GIẢI PHÁP TRONG NHÓM GIẢI PHÁP XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ NHÂN LỰC THỰC HIỆN CÔNG TÁC QUẢN LÝ VÀ TIẾP THỊ THỂ THAO CHUYÊN NGHIỆP

BIỂU ĐỒ 4: KẾT QUẢ ĐÁNH GIÁ VỀ MỨC ĐỘ KHẢ THI VÀ MỨC ĐỘ QUAN TRỌNG CỦA TỪNG GIẢI PHÁP TRONG NHÓM GIẢI PHÁP HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC XÃ HỘI THAM GIA ÁP DỤNG MÔ HÌNH TỔ CHỨC QUẢN LÝ VÀ TIẾP THỊ THỂ THAO CHUYÊN NGHIỆP

ngành theo xu hướng xã hội đầu tư nhà nước hỗ trợ. Khuyến khích các doanh nghiệp, tổ chức kinh tế tham gia thành lập hoặc hỗ trợ thành lập các CLB thể thao chuyên nghiệp theo quy định (GP14)”.

Đối với mức độ khả thi giải pháp được các chuyên gia thống nhất và đánh giá cao nhất là “Phát triển các môn thể thao chuyên nghiệp theo xu hướng xã hội đầu tư nhà nước hỗ trợ. Khuyến khích các doanh

ngành, tổ chức kinh tế tham gia thành lập hoặc hỗ trợ thành lập các CLB thể thao chuyên nghiệp theo quy định (GP16)”. Kết quả thống kê chi tiết được trình bày trong biểu đồ 4.

3. KẾT LUẬN

Kết quả nghiên cứu đã đề xuất được 04 nhóm giải pháp nhằm góp phần thúc đẩy áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam bao gồm:

- Nhóm giải pháp đổi mới cơ chế, chính sách, xây dựng định hướng áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 03 giải pháp;

- Nhóm giải pháp xây dựng môi trường áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 05 giải pháp;

- Nhóm giải pháp xây dựng đội ngũ nhân lực thực hiện công tác quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 05 giải pháp;

- Nhóm giải pháp huy động nguồn lực xã hội tham gia áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp bao gồm 06 giải pháp.

Qua kết quả đánh giá của các chuyên gia cho thấy, tất cả 19 giải pháp đều được các chuyên gia đánh giá từ mức độ Cấp thiết/Khả thi trở lên (giá trị TB từ 3.5 đến 4.6). Vì vậy, các giải pháp được tác giả đề xuất có thể áp dụng trong việc thúc đẩy áp dụng mô hình tổ chức quản lý và tiếp thị thể thao chuyên nghiệp tại Việt Nam. ■

(Ngày tòa soạn nhận bài: 30/08/2023;
ngày phản biện đánh giá: 15/09/2023;
ngày chấp nhận đăng: 20/10/2023)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dương Nghiệp Chí và các cộng sự (2016), Quản lý Thể dục thể thao, NXB TDTT.
2. Lê Đức Chương, Võ Văn Vũ (2016), Giáo trình Marketing thể thao, NXB TDTT.
3. Thân Văn Hải (2008), Giải pháp tiếp thị tài trợ thể thao tại Việt Nam, Luận văn thạc sĩ kinh tế, Trường Đại học Kinh tế TP.HCM
4. A. L. Mihai (2015), The sport marketing management model, SEA-Practical Application of Science.
5. Lê Quý Phương (2015), Giáo trình Phương pháp nghiên cứu khoa học trong quản lý thể dục thể thao, NXB ĐHQG TP.HCM.
6. Hoàng Trọng, Chu Nguyễn Mộng Ngọc (2005), Phân tích dữ liệu nghiên cứu với SPSS, NXB Thống kê.
7. Lâm Quang Thành (2019), “Nghiên cứu mô hình quản lý thể thao chuyên nghiệp ở Việt Nam phù hợp với xu thế hội nhập quốc tế”, Đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.
8. Phạm Ngọc Viễn (2013), “Giải pháp để phát triển thể thao chuyên nghiệp”, Kỷ yếu Hội thảo về kinh tế thể thao, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.